

PARLAMENT DE CATALUNYA

A LA MESA DE LA COMISSIÓ DE DRETS SOCIALS I INCLUSIÓ

APORTACIÓ ESCRITA DE LA FEDERACIÓ DE MUNICIPIS DE CATALUNYA AMB RELACIÓ A LA PROPOSICIÓ DE LLEI DE LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA (NÚM. TRAM. 343-00060/15).

«»

Data: 11 de juliol de 2025

Nom de la persona/entitat que fa les aportacions:

David Bote Paz

President de la Federació de Municipis de Catalunya

PARLAMENT DE CATALUNYA

Il·lustres senyores i senyors,

La Federació de Municipis de Catalunya (FMC) agraïm poder comparèixer davant del Parlament de Catalunya per participar en el debat sobre la Proposició de Llei de la renda garantida de ciutadania (en endavant, PLRGC), amb l'objectiu de traslladar la visió dels ens locals en relació amb l'esmentada proposició de Llei.

El Parlament de Catalunya ha concedit el present tràmit, de conformitat amb l'article 117.4 del Reglament del Parlament, per tal que l'FMC es posicioni respecte a la PLRGC.

L'objecte de la PLRGC és regular la renda garantida de ciutadania establerta per l'article 24.3 de l'Estatut d'Autonomia amb la finalitat d'assegurar els mínims d'una vida digna a les persones i unitats de convivència que es troben en situació de pobresa, per tal de promoure la seva autonomia i participació activa en la societat.

Les administracions locals són el nivell de govern més proper a la ciutadania, fet que permet conèixer de primera mà les necessitats reals dels veïns, també pel que fa a la renda garantida de ciutadania, en aquest sentit, tot allò que proposem ha de servir per millorar l'atenció i l'eficiència del sistema.

És per aquest motiu que cal remarcar la importància de la participació dels ens locals en el desplegament i execució de les previsions que conté la PLRGC, en la mesura que, per exemple, la mateixa obliga el Govern a analitzar, conjuntament amb les entitats municipalistes representatives del món local, les necessitats econòmiques, tècniques i humanes que es desprendran del ple desplegament de la futura Llei. L'FMC valorem positivament aquesta previsió de la PLRGC.

Es valora igualment de manera positiva la constitució d'organismes d'àmbit municipal, comarcal o regional, per a coordinar i racionalitzar totes les actuacions que deriven de l'aplicació de la renda garantida de ciutadania en l'atenció social primària, previst en l'article 54 de la PLRGC.

Així doncs, tenint en compte la incidència destacada de la PLRGC sobre les administracions locals, la present compareixença se centra en diversos aspectes fonamentals des del punt de vista dels ens locals.

I.- Simplificació en l'accés

La complexitat dels tràmits i la interacció entre diverses administracions (la Generalitat de Catalunya, l'Institut Nacional de la Seguretat Social i els Serveis Socials municipals) generen sovint duplicitats i retards en la gestió de les ajudes.

Aquesta burocràcia excessiva perjudica directament les persones en situació de vulnerabilitat, allargant els terminis de resolució i dificultant el seu accés a la renda garantida de ciutadania i a l'ingrés mínim vital. És fonamental, per tant, que es faciliti l'accés a la prestació, fent-la més comprensible, àgil i accessible per a la ciutadania, fent ús de les eines que la normativa permet com l'aplicació prevista per la PLRGC, que diu que els titulars i beneficiaris no estiguin obligats a aportar documentació que ja estigui en poder de l'Administració i que es pugui obtenir mitjançant les xarxes corporatives o mitjançant consulta a les plataformes d'intermediació de dades o altres sistemes electrònics habilitats a l'efecte, d'acord amb l'article 28 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú de les administracions públiques.

I és que els retards de l'òrgan tècnic en la tramitació del reconeixement de la renda garantida de ciutadania sovint comporten també la gestió de prestacions econòmiques per part dels ens municipals, les quals serien innecessàries si la tramitació i gestió de la renda garantida de ciutadania fos més àgil.

Caldria, doncs, que es tingués en compte la simplificació dels procediments administratius, atesa la vulnerabilitat dels seus perceptors, així com una major eficiència en la coordinació entre totes les administracions implicades. Això podria concretar-se en l'establiment de finestretes úniques que centralitzin la informació i els tràmits per als usuaris, l'agilització real en l'intercanvi d'informació entre administracions.

Un altre aspecte vinculat amb la simplificació de l'accés a la renda garantida de ciutadania és la resposta a les persones amb un nivell baix d'accés a internet o escasses competències digitals, la qual cosa els pot comportar dificultats per a la preparació de la documentació, tramitació de la sol·licitud i seguiment de la mateixa. Per aquest motiu, cal que la PLRGC prevegi la col·laboració amb les Oficines d'Atenció Ciutadana Mòbils de la Generalitat de Catalunya, telecentres, biblioteques municipals i entitats socials locals com a punts de suport digital, així com el desenvolupament d'eines digitals amb suport personalitzat per a

facilitar l'accés a aquestes persones i dispositius territorialitzats d'informació, orientació i acompanyament, especialment dirigit als municipis petits.

II.- Sobre l'accés a la prestació

En segon lloc, en relació amb els supòsits excepcionals d'accés a la prestació, cal indicar que la imminència de desnonament o pèrdua de l'habitatge i els joves i adolescents en risc d'exclusió social imminent, previstos a l'article 7.2 bis de la PLRGC, actualment són els casos que tenen més impacte en els serveis socials bàsics.

Així mateix, l'FMC considerem que no s'han de rebaixar les obligacions dels perceptors de la renda garantida de ciutadania, en el sentit que ha de ser una prestació condicionada al compromís dels beneficiaris a seguir un pla d'inclusió social o laboral, que defineixi les accions específiques adaptades a les necessitats de cada membre de la unitat de convivència per a prevenir el risc o la situació d'exclusió.

Per tant, quan es presenti la sol·licitud s'ha de garantir que el perceptor coneix els requisits exigits per l'article 19.2 de la PLRGC, entre els quals hi ha "*participar en les estratègies d'inclusió que promoguin les administracions públiques competents i elaborar i seguir el pla d'inserció social o laboral, segons correspongui, i estar disponibles per a l'ocupació, d'acord amb el que s'estableix a l'article 21*", i que l'obtenció de la prestació ha d'estar condicionada a l'elaboració del pla en un termini determinat i al seu seguiment i compliment. La saturació actual dels serveis em fa pensar que plantejar-ho com a requisit previ restaria agilitat al procés d'obtenció de la prestació.

Una altra obligació per als beneficiaris de la prestació ha de ser l'obligació d'estar inscrit com a demandant d'ocupació, de no rebutjar una oferta de feina adequada, d'acord amb el que estableix la normativa sobre la prestació per desocupació, de no causar baixa voluntària en un lloc de treball i de no sol·licitar l'excedència voluntària, tal com preveu l'article 19.2.e) de la PLRGC. Respecte a aquesta qüestió, és necessari un major control, en el sentit que aquestes persones sovint reben ofertes laborals d'entitats socials i són rebutjades, i això s'ha d'evitar.

III.- Sobre els plans d'inclusió social i d'inserció laboral

La PLRGC preveu dos tipus de plans, els plans d'inclusió social i els plans d'inserció laboral, que s'han de subscriure alternativament, però no especifica quan correspon subscriure cada pla o bé si el sol·licitant pot escollir-lo lliurement. Per tant, creiem que és un aspecte que la PLRGC hauria de definir d'una manera més exacta.

L'assignació del perfil de la prestació es fa en funció del titular i no es té en compte la resta de membres de la unitat familiar. Això provoca que algunes prestacions siguin no laborals quan hi ha membres de la unitat familiar poden accedir al mercat laboral.

Així mateix, mentre que el SOC només treballa i adreça el seu pla d'inserció laboral al titular de la prestació, els serveis socials treballen amb tot el nucli familiar. Entenem que si la renda garantida de ciutadania és una prestació adreçada a tota la família, caldria que tant el SOC com els serveis socials treballessin amb tot el nucli.

Per altra banda, la PLRGC especifica i reforça la responsabilitat dels serveis públics dels ens locals en l'elaboració, subscripció, orientació i seguiment dels plans d'inclusió social, a diferència de la Llei 14/2017, que assignava als ens locals un paper de "participació" en els plans d'inclusió. Això indica un reconeixement de la seva proximitat al ciutadà en l'àmbit social, però que cal que vagi acompanyada de la col·laboració de l'Administració de la Generalitat, tal com s'exposarà.

No obstant això, caldria concretar de forma més directa quin és el paper dels Serveis Socials Bàsics i la dotació de recursos necessària per a poder desenvolupar amb condicions aquest rol respecte als plans d'inclusió social.

Els plans d'inserció laboral són positius, ja que l'èxit de la renda garantida de ciutadania va més enllà d'una simple prestació econòmica. Així i tot, la capacitat dels serveis socials municipals per oferir recursos formatius i d'ocupació en el marc d'aquests plans és sovint limitada. És necessari un veritable acompanyament integral que faciliti la inserció al mercat laboral i la cohesió social.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Per tant, la nova llei ha de reforçar la col·laboració de la Generalitat de Catalunya amb els ens locals en el desenvolupament d'aquests plans personalitzats, assegurant l'accés efectiu a:

- Programes de formació adaptats a les necessitats reals del mercat laboral local, que millorin l'ocupabilitat dels beneficiaris.
- Serveis d'orientació professional i laboral de proximitat, que acompanyin activament a les persones en la recerca de feina.
- Recursos per a l'acompanyament psicosocial, especialment en casos de vulnerabilitat social.

Ara bé, considerem que la nova llei hauria de definir molt bé diversos aspectes d'aquests plans, per exemple, com es valora el seu compliment o quines mesures concretes haurien de complir els titulars i beneficiaris de la prestació. Encara més, ha de quedar ben establert que les obligacions dels beneficiaris de la renda garantida de ciutadania no poden ser només assistir a les reunions amb els serveis socials bàsics, sinó que el beneficiari ha de ser actiu en la consecució dels objectius plantejats.

En aquest sentit, s'hauria de revisar el reglament de la renda garantida de ciutadania i establir un model unificat d'acords inclusió social i laboral, on quedi recollit explícitament quines conseqüències tenen el cobrament de la prestació econòmica, l'incompliment dels acords i la responsabilitat que assumeixen els beneficiaris.

IV.- Càlcul del patrimoni i compatibilitats

Respecte al càlcul del patrimoni, entenem que no s'hauria de computar, als efectes de valoració patrimonial, la part proporcional de béns en règim de copropietat amb l'exparella en aquells casos en què, com a conseqüència d'una separació o cessament de convivència, el sol·licitant de la prestació no en gaudeixi ni en disposi efectivament, malgrat constar com a titular registral en un 50%.

Ens agradaria plantejar el dubte sobre què passa en aquells casos de persones beneficiàries que paguen un lloguer d'un habitatge o pensió per no tenir cap altra alternativa on viure, no poden empadronar-s'hi i resten empadronats en dependències municipals. Caldria que la nova llei concretés si podrien percebre el complement de lloguer malgrat no tenir un contracte d'arrendament.

Per altra banda, quant a la compatibilitat de la renda garantida amb altres prestacions, es valora positivament l'establiment de compatibilitat amb les rendes de treball. En termes generals, la major part dels beneficiaris de prestacions econòmiques locals són treballadors que tenen uns ingressos molt baixos. L'accés d'aquestes persones a la renda garantida de ciutadania permetrà centrar les polítiques locals en aspectes de promoció i prevenció.

En el mateix sentit, també es valora positivament la incorporació a la quantia d'un complement per fill a càrrec que permetrà reordenar les polítiques de suport econòmic a la criança que es fan des dels ens locals.

En relació amb la prestació complementària per habitatge, constatem que entorn el 25% de les prestacions econòmiques locals es destinen a aquest concepte, atesa la pressió d'aquesta despesa en l'economia familiar.

Pel que fa a possibles modificacions, l'article 16.1.f) de la PLRGC hauria de concretar que es refereix a les prestacions econòmiques de caràcter social del món local.

A més, considerem que la renda garantida de ciutadania hauria de ser compatible amb la prestació econòmica per a menors d'edat en situació de risc (COSE), en la mesura que representa un greuge per a aquelles famílies que tenen ingressos no provinents de la renda garantida de ciutadania i no es resta dels seus ingressos.

V.- Sobre l'extinció i la suspensió de la prestació

En cinquè lloc, considerem que la PLRGC hauria de preveure, com a causa de suspensió del dret a percebre la prestació de la renda garantida de ciutadania, l'incompliment per part dels titulars i beneficiaris del seguiment de les accions previstes en els plans d'inclusió social o d'inserció laboral.

Més concretament, hauria de definir en quin moment se suspèn la prestació, així com, en cas que s'adoptin mesures correctores i els beneficiaris de la prestació responguin adequadament, en quin moment s'alçaria la suspensió. Són aspectes que cal definir amb concreció, ja que en aquests moments hi ha famílies que tenen suspesa la prestació o no cobren l'import sencer i resten a l'espera des de fa més de 6 mesos. Considerem que l'alçament de la suspensió i la represa del cobrament hauria de ser al mes següent al compliment de les mesures previstes en els plans.

A més, cal que la PLRGC estableixi una reducció dels endarreriments en la gestió de l'Administració de la Generalitat dels canvis en la situació de la persona (feines, convivència, situació econòmica), ja que poden afectar el dret a la prestació i les conseqüències dels retards en la resolució generen moltes distorsions en els serveis socials.

Així mateix, s'hauria d'incorporar un nou supòsit de suspensió del cobrament del suplement per cada fill menor de 18 anys per als casos en què estigui en edat escolar i tingui obert un expedient per absentisme. També podria comportar la suspensió de la prestació, o d'una part, en aquells supòsits en què l'absentisme escolar sigui com a conseqüència de situacions de negligència per part dels pares o tutors.

Per a les persones que no compleixen els requisits de la renda garantida de ciutadania però que podrien acollir-se a una situació d'excepcionalitat per circumstàncies extraordinàries, caldria valorar si el desnonament o la pèrdua de l'habitatge és imputable a la pròpia persona o unitat familiar beneficiària de la renda garantida, per haver fet un ús inadequat de la prestació, no destinant-la a la finalitat per a la qual havia estat concedida.

VI.- Sobre el finançament

La PLRGC preveu expressament que la prestació econòmica de la renda garantida de ciutadania es finança a càrrec del pressupost de la Generalitat, tot i que obre la porta a altres aportacions (*"a més de les aportacions econòmiques que puguin fer altres administracions públiques"*).

Remarca, a més, que la Generalitat, per mitjà dels departaments competents, s'ha de fer càrrec de l'abonament de la prestació econòmica de la renda garantida de ciutadania i les despeses derivades dels plans individuals d'inserció laboral i d'inclusió social.

No obstant això, això entra en contradicció amb l'article 21 de la PLRGC segons el qual *"les administracions públiques competents han de destinar els recursos necessaris perquè es duguin a terme les prestacions de servei en forma de polítiques actives necessàries vinculades als plans d'inserció i d'inclusió. Aquests recursos han de facilitar itineraris, accions i serveis d'inclusió i integració social per a les persones que necessiten acompanyament i suport de caràcter social, i també polítiques actives d'ocupació que garanteixin el dret de les persones a ésser ocupables"*.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Per tant, l'article 21 de la PLRGC hauria d'especificar que es refereix a l'Administració de la Generalitat, com ja preveu la vigent Llei 14/2017, de 20 de juliol.

Altrament, si es considera necessari que els ens locals han de destinar recursos per prestar els serveis vinculats als plans d'inserció i inclusió, l'atribució o la delegació d'aquesta competència a les entitats locals hauria d'anar acompanyada dels recursos i mitjans necessaris, tal com estableixen l'Estatut d'Autonomia i la normativa de règim local, i, en conseqüència, caldria que la PLRGC ho prevegi expressament.

Si bé la PLRGC especifica i reforça la responsabilitat dels serveis públics dels ens locals en l'elaboració, subscripció, orientació i seguiment dels plans d'inclusió social, són necessaris recursos per dur a terme aquest encàrrec. I és que això suposa una càrrega addicional important per als serveis socials municipals que es manifesta en més temps dedicat a la valoració social i als plans, el seguiment dels casos, la detecció dels canvis, la coordinació interadministrativa i la participació en espais de coordinació i derivació amb altres nivells administratius. En conseqüència, és necessària una major dotació dels recursos per als ens locals per desenvolupar aquestes funcions.

Per altra banda, molts dels supòsits en què les persones en les quals concorren circumstàncies extraordinàries tenen dret excepcionalment a la renda garantida de ciutadania (article 7.2 de la PLRGC) tenen com a document de prova "*l'informe tècnic preceptiu i favorable dels serveis socials públics competents*". En aquest sentit, recau en els Serveis Socials Bàsics la pressió assistencial.

Entenem, doncs, que el Govern de la Generalitat de Catalunya haurà de dotar una assignació econòmica específica en el seu pressupost anual per assegurar la suficiència financera dels municipis per satisfer les obligacions derivades de la llei.

Si bé la coordinació dels ens locals amb el Departament de Drets Socials i les oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya ha facilitat el seguiment dels plans d'inserció laboral dels casos no laborals o sociolaborals de la renda garantida de ciutadania, aquesta col·laboració també ha incrementat la burocràcia i la càrrega administrativa per a les entitats locals. El seguiment de la renda garantida de ciutadania ha suposat una càrrega de treball considerablement més gran per als equips de les administracions locals. Lamentablement, aquest augment de

funcions no ha anat acompanyat d'un increment proporcional dels recursos humans i materials.

Per tal de revertir aquesta situació, caldria garantir:

- Un augment de la ràtio de professionals tècnics i administratius en el proper Contracte Programa 2026 que reflecteixi la realitat de la càrrega de treball actual.
- La formació continuada dels equips.
- La dotació de recursos tecnològics adequats per agilitzar els tràmits, la gestió i millorar l'eficiència.

VII.- Realitat rural i de muntanya

Finalment, en relació amb les polítiques d'ocupació rural, la PLRGC hauria de vincular la prestació a itineraris d'inserció laboral adaptats a l'economia de muntanya, com ara sectors forestals, agroalimentaris, turisme sostenible o serveis de proximitat.

En darrer lloc, la PLRGC hauria de tenir un enfocament transfronterer, per a la Vall d'Aran i les zones properes a França i Andorra. S'haurien d'estudiar fórmules per a no penalitzar els treballadors transfronterers o temporers, que podrien quedar fora per situacions administratives complexes. Per això, es podrien promoure convenis de coordinació social transfronterera, atesa la realitat econòmica d'aquestes comarques.

VIII.- Sobre les prestacions econòmiques d'urgència social

Finalment, la disposició final cinquena de la PLRGC modifica l'article 30 de la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. En aquest sentit, caldria que la modificació que es proposa determini i especifiqui en quins supòsits les prestacions econòmiques d'urgència social es poden regular a través d'una convocatòria i quan es regulen per mitjà d'una disposició reglamentària.

En tot cas, és contradictori que la nova redacció defineix les prestacions econòmiques d'urgència social com a prestacions sense naturalesa subvencional, qüestió que compartim, però, al seu torn, permeti que els ens locals les regulin a través d'una convocatòria, considerant-les prestacions de dret de concurrència. Considerem que va en contra de la naturalesa de les prestacions urgents, les quals necessiten una resposta ràpida per part de les administracions locals.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Per altra banda, considerem que la nova redacció de l'article 30 hauria de mantenir els apartats 2, 3, 4 i 6 (actualment vigents), fet que no es preveu en la nova redacció proposada.

Amb l'objectiu de millorar la Proposició de Llei de la renda garantida de ciutadania, la Federació de Municipis de Catalunya hem presentat les anteriors propostes, esperant que siguin tingudes en compte. Gràcies per la seva atenció.